

nél már a nagyszerű, oktatással és kultúrával foglalkozó minisztériumaik és művészeti alapítványaik támogatják erőfeszítéseiket, mint például ezt a kiadványt és azt a konferenciát, amelyet eredeti szándékunk szerint a világjárvány előtt szerveztünk volna meg. A magam részéről elnökként tisztelettel felkérem Önöket, hogy legyenek vagy továbbra is maradjanak a Nemzetközi Kodály Társaság aktív tagjai. Szükségünk van a jelenlétükre és előadásaikra a szimpóziumainkon, valamint írásaikra egyre nagyobb tiszteletnek örvendő és széles körben olvasott *hirlevelünkben*. Mi több, működünk együtt még szorosabban, hogy megmutassuk a világnak, hogyan tanulta meg Magyarország Kodály Zoltán időtlen zeneoktatási víziója révén megőrizni, becsben tartani az identitását.

Ezt úgy is megtehetjük, hogy ellátunk más kultúrákat azokkal az eszközökkel, amelyekkel kialakíthatják saját útjukat anélkül, hogy mi diktálnánk nekik, pontosan merre menjenek. Kérjük fel őket, hogy csatlakozzanak hozzánk a Kodály végcélja felé vezető úton: *„...nem sokat ér, ha magunknak dalolunk, szebb, ha ketten összedalolnak. Aztán mind többen, százan, ezren, míg megszólal a nagy Harmónia, amiben mind egyik lehetünk. Akkor mondjuk majd igazán: Örvendjen az egész világ!”*²²

Isten, áldd meg a magyart!

²² „Előszó”. In: Kodály, Z. (1937). *Bicinia Hungarica I.*, Magyar Kórus Budapest

Új zenetanítási modellek a Kodály koncepció szellemében

A Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Kodály Intézete 2021. március 27-én szombaton Online Zenepedagógiai Konferenciát rendezett a Magyar Tudományos Akadémia és a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem (MTA-LFZE) Aktív Zenetanulás Kutatócsoportjának 2016 és 2020 között végzett interdiszciplináris kutatásának eredményeiről.

Dr. Vigh Andrea, egyetemi tanár, a Zeneakadémia rektora köszöntötte a több mint 300 regisztrált érdeklődőt, akiknek egy része a Zoom platformon rendezett webinarium-on keresztül, másik része pedig a Zeneakadémia YouTube csatornáján követte az eseményeket. A konferencia két meghívott díszvendége Dr. Csépe Valéria és Dr. Csapó Benő akadémikus professzorok voltak, akik a magyar pszichológia- és pedagógia tudomány nemzetközi híré, s talán nem túlzás azt mondani, hogy a legmeghatározóbb és legnagyobb hatással bíró képviselői. Mindketten oktatói, kutatói munkájukon, valamint gazdag és jelentős publikációs tevékenységükön keresztül évtizedek óta inspirálják mindazokat, akik a magyar közoktatási rendszer modernizációja, az iskolai oktatás és nevelés korszerű tartalmak mentén történő fejlesztése érdekében dolgoznak.

Vigh Andrea bevezetőjében hangsúlyozta, hogy a Zeneakadémia az elmúlt nyolc évben a korábbi évekkel való összehasonlításban sokkal több szálon igyekezett a magyar iskolai ének-zene oktatás elért évtizedes eredményeinek további fejlesztésében és gazdagításában katalizátorként közreműködni. Ezen törekvésének eredménye a 2014-ben, az Egyetem partneriskolaival kialakított és elindított Mintaiskola Program, amely program célja az, hogy a zeneoktatás teljes vertikumában mutassa be a Kodály nevével fémjelzett magyar zeneoktatás legjobb tradícióit, s rámutasson arra, hogy ezen tradíció akkor maradhat csak élő és érvényes, ha zenetanításunk gyakorlata reflektál a körülöttünk lévő világban zajló szociális és kulturális változásokra, továbbá folyamatosan épít a pszichológia és pedagógia tudományok legfrissebb tapasztalataira. A Magyar Tudomány Akadémia által 2014-ben ill. 2016-ban meghirdetett szakmódszertani pályázaton való részvétel ez utóbbi felismerésből született.

Az MTA pályázatának célja a szakmódszertan tudományos megalapozását és megújítását segítő interdiszciplináris kutatások és azok gyakorlati alkalmazásának támogatása volt. A TTK Agyi Képzőközpont kiváló munkatársai Dr. Honbolygó Ferenc tudományos főmunkatárs vezetésével és a Zeneakadémia Kodály Intézetének oktatói és kutatói Dr. Nemes László Norbert egyetemi tanár valamint Dr. Deszpot Gabriella tudományos főmunkatárs vezetésével hozták létre azt a kutatócsoportot, amely hat éven át eredményesen működött. Munkájuk célja a kodályi hagyományokra ill. a hazai iskolai ének-zene tanításhoz kapcsolódó módszertani hagyományokra építő, megújuló eljárások és segédeszközök által alkotott komplex tanítási módszerek kidolgozása volt, valamint ezzel párhuzamosan a zenetanításban érvényre jutó friss és korszerű pedagógiai szemlélet meghonosítása a napi gyakorlatban. Mindehhez kapcsolódott a kutatási eredmények megvalósítása a gyakorlatban a Mintaiskola program keretében. A konferencia erről a munkáról és a kutatás végeredményéről számolt be.

Dr. Csépe Valéria és **Dr. Csapó Benő** egy-egy rövid bevezető előadása a zenepszichológiai és zenepedagógiai kutatások nézőpontjából világított rá a kutatócsoport munkájának fontosságára. Ezután három hosszabb plenáris előadás következett.

Dr. Nemes László Norbert előadása áttekintést adott Kodály Zoltán az 1930-as években kikristályosodott zenepedagógiai koncepciójának gyakorlati adaptációiról, s rávilágított arra, hogy a kutatócsoport által kialakított új zenetanítási modellek létrejöttét, s minden hasonló későbbi törekvést éppen Kodály az újra és a progresszívra mindig nyitott habitusa inspirálta, inspirálhatja. **Dr. Deszpot Gabriella** a *Dinamikus énekkzene-tanulás* modell megszületésének háttéréről beszélt. Előadása áttekintést adott a Kokas-pedagógia eredményeinek eredményes integrálásáról az iskolai ének-zene tanítás folyamatába. A *Dinamikus énekkzene-tanulás* elnevezés szakítva a helyesírási normákkal, már elnevezésének írásképeben is megjeleníti a módszertan szemléletmódját: kifejezi az ének

és a zene egy tartalom- és élménykörbe vonását, felvezeti a szabad mozgáshoz kapcsolt személyes, adaptív tanulás lehetőségét a zenei tudás elsajátításakor. A kutatócsoport munkájának eredményei tanúsítják, hogy lehetséges a Kokas-pedagógia szemlélete és kreatív gyakorlata, valamint a Kodály-módszert hagyományosan alkalmazó ének-zene tanítás összekapcsolása és így adottak a feltételek Kokas Klára zenepedagógiája elterjesztésére a 21. századi gyermekek rendszerszintű zenei nevelésében. Az új zenetanítási modellek oktatás-idegtudományi hatásvizsgálatáról tartott előadást **Dr. Honbolygó Ferenc**, aki összefoglalta a szakmódszertani fejlesztéshez kapcsolódó longitudinális vizsgálatok eredményeit. Ezek a vizsgálatok keresztül a kutatócsoport arra igyekezett választ kapni, hogy az új aktív zenetanítási formák hogyan alakítják a résztvevő gyermekek kognitív és agyi fejlődését. Kutatásuk jelentősége, hogy az osztálytermi környezetben végzett zenetanításai modellek hatását vizsgálták a modern testelmélet, a számítógép alapú és online tesztelés, valamint az idegtudomány eszközeit is igénybe véve, összekapcsolva a pedagógiai, pszichológiai és idegtudományi kutatásokat.

A három előadást három bemutató követett. Legelőször a *Kreatív ének-játékok ritmikus mozgással* modell interaktív bemutatására került sor. A bemutató a résztvevők aktív bevonásával és a módszertani fejlesztéshez készített multimédia példatár rövid filmrészletei segítségével vette sorra miként lehet a különböző komplexitású mozgássorokat egyrészt a zenei ismeretszerzés szolgálatába állítani, másrészt a polifonikus készségek, a 'multitasking' és az osztott figyelem készségének aktiválására felhasználni, harmadrészt az éneklési készség alakítására, javítására alkalmazni. A módszertani fejlesztés során kidolgozott speciális ritmus-hangoztatási rendszer, a „testritmus”, valamint a szintén irányított mozgásra építő és az ismétlődleges, aktív zenehallgatás lehetőségét magában hordozó zenehallgatási metódus is bemutatásra került. A bemutatót **Barabás Edina** és **Szirányi Borbála** tartották. Ezt követően került sor a *Dinamikus énekzene-tanulás* digitális példatárának bemutatására. A résztvevők **Buda Sára**, **Farnadi Tamara** és Dr. Deszpot Gabriella vezetésével konkrét példákkal és videó-felvételekkel illusztrálva ismerkedhettek meg a szabad mozgásra épülő kreatív dalos-játék és a felfedező zenebefogadás énekórai lehetőségeivel. A harmadik bemutató közérthető és ismeretterjesztő módon nyújtott betekintést azon vizsgálatok háttérébe, amelyek a zenetanítási modellek hatásvizsgálata kapcsán történtek. Az érdeklődők értesültek arról, hogy miként lehet vizsgálni számítógépes és hagyományos módszerekkel az alapvető kognitív képességeket (nyelvi képességek, végrehajtó funkciók, általános intellektus, kreativitás és empátia), illetve a zenei képességeket (az észlelés és reprodukció oldaláról is), valamint bemutatásra kerültek az agy működésének vizsgálatát lehetővé tevő elektrofiziológiai módszerek is. A bemutatót **Dr. Asztalos Kata**, **Dr. Honbolygó Ferenc**, **Lukács Borbála** és **Dr. Maróti Emese** tartották.

A kutatás záródokumentumai és, ami talán az érdeklődők számára a legvonzóbb és legfontosabb, a kutatási eredmények gyakorlatban történő adaptációját segítő oktatási segédanyagok és példatárak elérhetőek a Kodály Intézet honlapján keresztül (www.kodaly.hu).

Köszönet illeti a Magyar Tudományos Akadémiát, amely 2014 és 2020 között a Tantárgy-pedagógiai Program keretéből biztosított bőkezű támogatást számos kutatócsoportnak, köztük az MTA-LFZE Aktív zene-tanulás kutatócsoportnak.

Nemes László Norbert

ZENEAKADÉMIA
Zeneintézet

**ÚJ ZENETANÍTÁSI
MODELLEK
A KODÁLY-KONCEPCIÓ
SZELLEMEBEN**

Zenepedagógiai Konferencia az MTA-LFZE Aktív Zene-tanulás Kutatócsoport 2016 és 2020 között végzett interdiszciplináris kutatásának eredményeiről.

Időpont: 2021. MÁRCIUS 27. [szombat] 9:00-15:00
Helyszín: ONLINE WEBINARIUM [ZOOM PLATFORM]

Új utakon a Kodály módszerrel – az online tanítás lehetőségei az ének-zene órán

**Két megvalósított forma és tapasztalat
a sok közül Érden és Budapesten**

Kőrösi Csoma Sándor Általános Iskola – Érd

Nagy volt a kísértés, hogy írásom ilyen bejelentéssel kezdjem: „Forradalmasítottam a magyar ének-zene oktatást”, lásd online képzés. De mégsem, hisz nem sikerült – szerencsémre – áttenni *csak* ebbe a térbe a tanítást. Pedig!? Valljuk be, milyen kényelmes papucsban tanítani a laptop előtt, milyen boldogság egy tea mellett írogatni és küldözgetni feladatokat a különféle digitális platformokon a diákoknak, aztán pedig – néha éjszakákba nyúlóan – mind, az összes diáknak, személyre szabottan megválaszolni a megoldások mikéntjét, vagy legalább annyit írni nekik egyesével, hogy „köszönöm”, persze még más is, szeretve és ismerve érzékeny egyéniségüket, képességeiket, attitűdjüket, tantárgyi elkötelezettségüket. A személyes megszólításnak lelki töltete van, közvetlen, emberi. Ez nem